

# СВОБОДА

## УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVI Ч. 287. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 10-го грудня 1938.



# SVOBODA

## UKRAINIAN DAILY

No. 287. Jersey City, N. J., Saturday, December 10, 1938.

VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“ в Нью-Йорку 4-0237, в Нью-Джерсі 4-1010, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE

### РУЗВЕЛТ ВІДНОВИТЬ РЕОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПЛАН

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт відбув низку конференцій з провідниками Демократичної Партії та з провідниками конгресу в справі відновлення свого плану реорганізації федерального уряду, котрий то план відкинула була остання сесія конгресу.

Рішено, що новий план реорганізації має виробити й подати як свій внесок сенатор Бірнес.

### ГОЛ ПРО МАЙБУТНЮ ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ.

ЛІМА (Перу). — На передодні відкриття Пан-американської Конференції виголосив Кордел Гол, американський секретар стейту та голова американської делегації на цю конференцію, радіову промову про основи політики американських держав.

Гол підкреснув, що американські держави не можуть провадити такої політики, наче вони не мали звязків з рештою світу.

### РУЗВЕЛТ ВІДКЛИКАЄ АМБАСАДОРА ДО КИТАЮ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт покликав до Вашингтону Нелсона Джансона, американського амбасадора до Китаю, для зложення рапорту.

Видно з того, що американський уряд живо цікавиться поступом японської окупації Китаю.

### УЖЕ НЕ МАЮТЬ ГРОШЕЙ НА БУДІВЛЯНІ ПРОЕКТИ.

ВАШИНГТОН. — Мешкальний уряд Злучених Держав подає до публичного відома, що він уже видав цілу суму 800 мільйонів доларів, призначену останньою сесією конгресу на розбудову мешкань для незаможного населення. Каже голова цього бюро, що бюро збанкрутувало, але щасливе.

### РОЗБУДОВА КРАЄВОЇ ОБОРОНИ.

ВАШИНГТОН. — Департамент флоту покінчив уже свої розгляди баз американської воєнної флотії та показує в своїм рапорті, де треба виставити нові бази.

З рапорту виходить, що на цю одну ціль новий конгрес повинен би визначити коло одного біліона доларів.

### ФАБРИКАНТИ КРАЮ ЗА ЗГОДУ З РОБІТНИКАМИ.

НЬО ЙОРК. — На річній конвенції Американського Союзу Фабрикантів панують відмінні настрої, як звичайно панують на таких конференціях. Назагал фабриканти схиляються цього року до мирного полагоджування спорів фабрикантів з робітниками. Менше мирно відносяться вони до федерального уряду.

### НОВА КОПАЛЬНЯНА КАТАСТРОФА В КАНАДІ.

ТЕТФОРД МАЙНЗ (Квібек, Канада). — Через обвал скелі в копальні асбесту підприємства „Бел Асбестос“ згинув 7 майнерів. Вони очищували каміння по вибуху динаміту, коли на них звалилася скала. З імен видно, що це були канадійські французи.

### ОБВИНУВАЧУЮТЬ АМБАСАДОРА ЗА ВТЕЧУ ПО ВИПАДКУ.

ГАНОВЕР КОРТГВЗ (Вірджинія). — Стейтовий „труп“ Карлайл Джонстон заприсягнув варант на арештування Вільяма Дода, бувшого американського амбасадора в Німеччині, закидаючи йому, що він ударив автом одну особу й відіхав з місця випадку, не даючи їй допомоги, як цього домагється закон.

### БІЙКА НА ТЛІ СТРАЙКУ ГАЗЕТАРІВ.

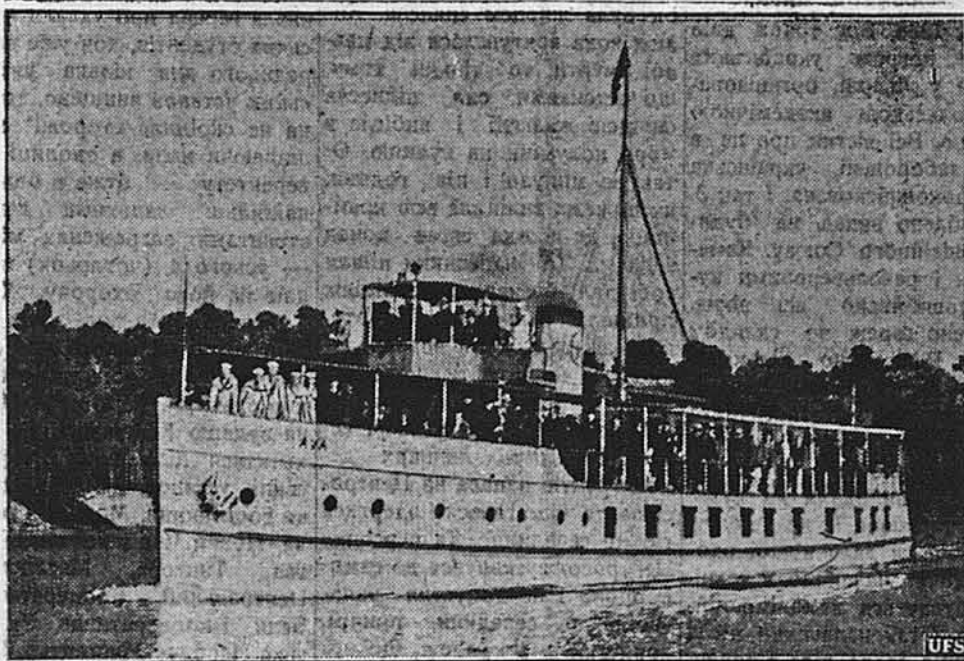
ШКАГО. — Між пікетами страйкуючих членів Американської Газетарської Гільдії, юні газетарів, та шоферами, що розвозять газети, прийшло до поважної бійки. Сторожуючі поліцей розборонили бючухи й арештували вісім осіб за порушення спокою. Страйкують газетарі газет Герста.

### ЗАСУДЖЕНІ ЗА ШПИГУНСТВО АПЕЛЮЮТЬ.

НЬО ЙОРК. — Отто Фос, Йоганна Гофман і Ерік Глязер, що їх недавно засуджено на кілька літ в'язниці за шпигунство в користь Німеччини, внесли від присуди апеляцію до вищого федерального суду, закидаючи в спротиві упередження присяжних суддів. На доказ упередження подають, що між присяжними був один жид.

### ДАЄС НАПАДАЄ НА ЛІДЕРА „БУНДУ“.

НЬО ЙОРК. — Конгресмен Даєс, голова конгресового комітету для розсліду так званих неамериканських акцій, запрошений промовляти тут на бенкеті Ньюйорської Стейтської Економічної Ради в готелі Билтмор, дізнавшись, що між гістьми бенкетує Фріц Кун, лідер американських нацистів, не обмежився до нападу на комуністів, як це він первісно планував, але поширив свою промову до гострого випадку проти німецьких нацистів в Америці, закидаючи їм ширення в Америці расової ненависти.



### ВІДКРИВАЮТЬ НОВИЙ КАНАЛ.

Недавно відкрито новий канал між озером Чарлза в стейті Луїзіана й Мексиканським заливом. Він коштував 9 мільйонів доларів, зате він зменшує на 75 миль дорогу між портами Бомонт і Порт Артур, у Тексасі. Губернатор стейту й визначні діячі були на чердаку першого корабля, що переплив цим каналом на його відкритті.

### ВИСТАВИВ ПІВ-ФУНТОВЕ КУРЯЧЕ ЯЙЦЕ.

Ернест Мелен у Домерстон, Вермонт, виставив на публичний вид куряче яйце ваги 8 унцій. Має воно в одному напрямі 10 цалів грубості, а в другому — 8 і пів цалів. Важить стільки, що чотири звичайні курячі яйця.

### ПІДПАЛЮВАЧ, ЧИ ПОЖАРНИК?

На зборах організації добровільних пожарників у місті Діл, Нью Джерзі, вибрано першим асистентом начальника пожарної сторожі Івана Матовського, котрого прокуратура обвинувачує за 11 підпалів.

### БРОДІЯ ДАЛІ У ВІЗНИЦІ.

„Нова Свобода“ з 12 листопада заперечує чулки, буцімто Бродія випустили з в'язниці і що його витали мадяри в Ужгороді. На підставі інформацій із достовірного джерела „Н. С.“ повідомляє, що бувший прем'єр Бродія далі сидить у правій в'язниці на „Панкрати“. Виявилось, що Бродія-приналежний до Заріччя, отже далі залишився громадянином держави чехів, словаків та українців. Тому теж його буде судити федеративний суд. Домагання мадярської преси, щоби Бродія судив ужгородський суд, є лиш звичайною, безпідставною агітацією, бо тепер в Ужгороді є мадярський суд.

Жінка Бродія залишилася з дитиною в Ужгороді.

### КЛОПІТ ДИПЛОМАТИВ ЗА ВБИВСТВО ФРАНЦУЗЬКОГО СТАРШИНИ.

Підчас суперечки в Антіохії в Сирії турецький підстаршина застрелив французького поручника Шабо. До сварки дійшло тому, що поручник вилаяв трьох стрічних вояків за те, що вони не хотіли його поздоровити. Вояки оповіли про інцидент своєму підстаршині, який здогонив французів і вистрілом з револьвера вбив його. Тепер французький і турецький посол ведуть переговори в цій справі і Франція домагається гострої кари.

### ВІД „ОБ'ЄДНАННЯ“.

Річні наради головного уряду „Об'єднання Українських Організацій в Америці“ відбулися в суботу, 24 грудня 1938 р., в Джерзі Сіті, Нью Джерзі, в домі У. Н. Союзу, 83 Гренд вул. Початок нарад у 2 год. пополудні.

Управа.

### СЕНЗАЦІЙНИЙ ВІНАХІД ЛІКАРЯ.

Французький лікар д-р Корніє відкрив по довгих дослідах, що їд жаби ропухи лікує недокровність, багато недуг легенів і навіть пістряка. Лікар впрокує їд жаби в жили недужих. Навіть здорові старі люди від цього лікарства стають міцніші і молодші, бо їд жаби зміцнює нерви людей.

### НЕДУЖІ МУСЯТЬ НОСИТИ ВОДУ.

„Красная Звезда“ гостро критикує діяльність воєнного комісара в одному з військових шпиталів у забайкальській воєнній окрузі, Рубльова. У шпиталі недужі-мусять самі обслуговувати себе, ходити по воді, по харчі, а деколи мусять помпувати воду, бо водопроводи не функціонують тому, що динамомашини ушкоджені. Лікарі, оглядаючи недужих, вписують до історії недуги букви „к. в.“ (качать воду), себто недужим можуть наказати помпувати воду. Між обслугову не ма дисципліни. Так одна піклувалька цілу добу не видавала лікарств. Вину за такий стан у шпиталі скидає щоденник на „ворогів народу“. Ком. Рубльов нічого не робить, щоб усунути такий стан.

### ЗА ТРЕТЮ КАНДИДАТУРУ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА.

Сенатор Сметерс з Нью Джерзі прилучився до акції сенатора Гоффа з Пенсильванії за ставлення втретє кандидатури Рузвельта на уряд президента Злучених Держав. На зборах фабрикантів у Нью Йорку кілька бесідників виступили проти кандидування Рузвельта втретє.

### ПРОТИ НЕРОЗВАЖНОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

„Нова Свобода“ (ч. 117) містить заклик до української молоді з Галичини та з інших країв, щоб вона стрималася від нерозважної еміграції. Наводимо той заклик у цілості:

(Хуст, 12. XII.) Довідуємося, що в Галичині, передусім серед молоді, зростає бажання переїзду на Підкарпаття для праці при розбудові нашої державности. Ми добре розуміємо й цінимо патріотичне захоплення кожного українця і повну, безоглядну готовість віддати свої услуги нашій справі і виконувати тут хочби найважчий обов'язок. Знаємо, що ці наміри у наших галицьких братів родяться з ідейности й широго почуття до нашого Підкарпаття. Однак в теперішніх умовах і в теперішньому часі переїзд на Підкарпаття вважаємо недочинним і нерозважним почином.

Ми шойно на самому початку нашої державницької праці. У зв'язку з перебудовою цілої чехословацької республіки і внаслідок віденського рішення доводиться нам перерганізувати від основ устрій та лад Підкарпаття. Виміна й переміщення людей є в нас у повному ході та з тим мусимо поборювати труднощі, які очевидно, всяка мандрівка людей викликає. У таких обставинах новий приплив людей ці труднощі тільки збільшує. Тому цією дорогою радимо нашим братам з інших українських земель та з еміграції не вибиратись стихійно і самочинно на Підкарпаття. Робимо це в їхньому інтересі, а серцем ми з ними. Уважаємо, що кожний мусить працювати для рідного народу на своїй вужчій батьківщині й там причинитися до поліпшення долі свого народу.

### НОВИЙ РЕЖИМ.

У Литві скасовано воєнний стан, що тривав 12 років. З огляду на те звільнено з концентраційних таборів в'язнів, яких туди вислала військова влада. Цивільні суди переймуть усі справи за винятком шпигунських і військових.

### ЧЕКІСТ ЕЖОВ ПІШОВ У ТІНЬ

МОСКВА. — Московська преса, яка звикла в останніх часах найважливіші відомості подавати на останніх сторінках і маленьким друком, подала тепер новинку з шістьох рядків, у якій повідомляє, що ославлений голова Г.П.У., Ежов, „права рука“ Сталіна і його „найвірніший“ поклонник, як його до недавня називали, уступив, а на його місце поставлено грузина Лорентія Берію. Новинка говорить, що Ежов уступив на своє власне бажання, з огляду на брак здоров'я. Та советські громадяни пригадують собі добре, що в останніх часах Ежову давали дуже малу рекламу, а то й ніякої. В часі останньої вуличної паради, коли несли великі портрети навіть підрядніших большевицьких провідників, не було портрету Ежова. Додумуються, що причина усунення Ежова є брак довіри в Сталіна, який волів на тім місці мати свого краяна.

### ПОЛЬСЬКЕ ГАЙВОРОННЯ НАДАРМО ОЧІКУЄ СМЕРТІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ВАРШАВА. — Польська агенція телеграфічна (Пат) далі розпускає брехливі вістки про те, що в Карпатській Україні розрухи і що місцеве населення робить повстання проти української влади та чеських вояків. Остання така вістка „Пата“ з 8 грудня ц. р. звучить: „Преса далі доносить з чеської Підкарпатської Руси про повторюючіся напади населення на чеську війську. Ці тертя кінчатся численними жертвами по обох боках. Терор боївков прем'єра Волошина примінують з безприкладним завзяттям. Останньою жертвою боївкавір упав греко-католицький парох, о. Коша, якого вбито. Він агітував за прилучення громади Чонгор до Мадярщини. Кореспонденти подають цікаві подробиці, що провідником боївков є ославлений терорист, що має багату кримінальну минувшину. Він сидів кілька разів у тюрмі в Парижі, Лондоні і Празі. Належить він нині до близьких співробітників прем'єра Волошина“. Так кінчиться та польська новинка польської урядової агенції.

### В ПОЛЬЩІ ЗАВОДЯТЬ ЖИДИВСЬКЕ „ГЕТО“.

ВАРШАВА. — В той час, коли польські газети широко розписуються про впровадження „гета“ в Німеччині й таврують таке поступовання німців, поляки те саме роблять у себе. В Стомалогічній Академії у Варшаві запроваджено „гето“, на основі якого призначено жидівським студентам окремі лавки до сидження, а також окремі салі для прийняття пацієнтів.

### ДАЛЬШІ РОЗРУХИ В ТУНІСІ.

ТУНІС (Тунісія). — Цивільне населення, що стоїть при Франції, демонструвало проти заходів деяких італійських кол приєднати ту провінцію для Італії. Юрби народу ходили вулицями і співали „Марселезу“. З другого боку демонстрували вулицями також місцеві італійці, співаючи фашистський гімн. Французька влада післала туди більші відділи війська.

### ГЕН. ФРАНКО ГОТУЄТЬСЯ ДО ОФЕНЗИВИ.

ГЕНДАЄ. — Ген. Франко горячково скупчує свої війська і готується до великої офензиви, щоб остаточно осягнути повну перемогу. Офензива може розпочатися кожної хвилини. Дехто думає, що цю офензиву ген. Франко розпочинає за порадою Муссоліні, до якого на днях вибирається англійський прем'єр Чеймберлін. Муссоліні хоче показати Чеймберлінові, що еспанська справа вже полагоджена і що ген. Франко є переможцем. Червона Еспанія пригтовляється до протиоборони.

### НІМЦІ СПУСТИЛИ НА МОРЕ ЛІТАКОНОСЕЦЬ.

БЕРЛІН. — В присутності Гітлера і німецької генералії німці спустили свій перший корабель, що носить літаки. Цей перший німецький літаконосець носить на собі 40 бойових літаків.

### ЛОНДОНЦЯМ МАЛО СТО АЛЯРМОВИХ ГУДКІВ.

ЛОНДОН. — Англійський уряд переконався, що в цілім Лондоні замало сто алярмових гудків, які остерігалиб населення перед налетом чужих бомбовиків. Супроти цього уряд по різних місцях Лондону уставляє нові алярмові гудки.

### АНГЛІЯ ПРИЙМАЄ ЕКОНОМІЧНИЙ ВИЗОВ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН. — Англійський уряд ухвалив суму 10 мільйонів фунтів стерлінгів (50 мільйонів доларів) на те, щоби підпомогати свій експорт у боротьбі з німецьким експортом. Англійський уряд закидав німцям, що вони, щоби здобути чужі ринки, продають свої товари нижче виробної ціни. Тепер англійці будуть робити те саме, а страту буде покривати уряд.

### УСТУПЛЕННЯ МАСАРИКОВОЇ ДОНЬКИ.

ПРАГА. — Вслід за уступленням Масарикового сина, Яна, з лондонського посольства, тепер уступила донька Масарика з головства Чеського Червоного Хреста. Причини уступлення — політичні.



**"SVOBODA" (LIBERTY)**  
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays  
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.  
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.  
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103  
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

| ПЕРЕДПЛАТА:                                |        | SUBSCRIPTION RATES:                     |        |
|--------------------------------------------|--------|-----------------------------------------|--------|
| Продовження чотирьох центів.               |        | Three cents a copy                      |        |
| На рік                                     | \$6.00 | Один рік                                | \$6.00 |
| На пів року                                | \$3.25 | Шість місяців                           | \$3.25 |
| На три місяці                              | \$1.75 | Три місяці                              | \$1.75 |
| Число в п'ятницю (з англійською частотою): |        | Friday's Issue (with Ukrainian Weekly): |        |
| На рік                                     | \$2.00 | Один рік                                | \$2.00 |
| На пів року                                | \$1.25 | Шість місяців                           | \$1.25 |
| На три місяці                              | \$0.75 | Три місяці                              | \$0.75 |
| В Джерсі Сіті і Заграницю:                 |        | Foreign and Jersey City Rates:          |        |
| На рік                                     | \$9.00 | Один рік                                | \$9.00 |
| На пів року                                | \$4.75 | Шість місяців                           | \$4.75 |
| На три місяці                              | \$2.50 | Три місяці                              | \$2.50 |

За оголошення редакції не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

**ТА САМА СТАРА „ВЕЛИКА ПАРТІЯ“**

Ненавче на доповнення промови президента Рузвельта про дальшу політику його й партії, з котрої він вийшов, відбулися недавно важні збори Республіканської Партії, котра ділить з Демократичною Партією відповідальність за американську політику.

Ця Республіканська Партія від якогось часу голосила, що вона тепер переходить поважні внутрішні переміни, що вона буде наскрізь відновлена, що до проводу приходить тепер зовсім нові люди, люди типу Томаса Е. Дюля, які відсунуть від управи „старих мамути“ та поведуть її на „молоту й поступову“ дорогу. Між цими молодими були навіть люди, що виступали за братання капіталістів з робітничими юніями.

По таких розголосі наразі зібрався минулого тижня у Вашингтоні-краєвий комітет Республіканської Партії і вибрав свій виконний комітет. Із здивуванням побачив край, що всіх цих молодих і „прогресивних“ людей відсунуто набік, а до заряду партії вибрано лише людей, щодо консервативності котрих нема найменшого сумніву. Людей, що говорили про зближення партії до робітничих юній, відсунуто від впливу в партії без всякого пардону, а зате до впливу допущено людей, які в судах, пресі чи в конгресі були речниками найреакційніших фабрикантів. Провідниками партії стали люди, котрі мають розуміння суспільних справ, подібне до покійного президента Куліджа, котрий здобувся був на філософію, що безробіття настає тоді, як багато людей є без роботи. Найвпливовішою особою в новім заряді партії остався бувший президент Герберт Гувер, котрий за три останні роки своєї президентури знав лиш одну зараду на безробіття, а то говорити при кожній нагоді, що добробут уже недалеко.

Іншими словами, з розголошених наперед поступовців у заряді Республіканської Партії не лишилося ні сліду, а при управі партії надалі лишилися люди, котрих самі члени партії малювали недавно чорними реакціонерами.

Ці події в нутрі Республіканської Партії будуть мати певно велике значіння для дальшого розвитку Америки. Вони дають рідку нагоду Демократичній Партії. Якщо ця партія зрозуміє цю нагоду, якщо вона потрапить стати партією поступу й розвою та поведе гостру кампанію проти Республіканської Партії як партії нападництва й застою, то Демократична Партія не буде потребувати боятися втрати влади при наступних президентських виборах у 1940 році.

Президент Рузвельт видно це дуже добре розуміє. Питання лише, чи зрозуміють цю нагоду інші члени заряду Демократичної Партії та чи вдасться їм перебороти назадницькі течії в рядах Демократичної Партії.

**СЛОВАЧЧИНА ТА СЛОВАКИ**

НАРІД І ЙОГО РОЗСЕЛЕННЯ.

(7)

Всі гірські оселі, не в долинах рік, повстали після викорчування лісу. Називають їх „лазами“ або „копанцями“. Там по більшості не можуть орати землі, лише копають на узбіччях і сіють овес або садять барбарю.

Сіно складають у колючки, снопи збіжжя в полукіпки на „остревках“, себто зрубаних молодих смеріках, не грубших вдолі як нога при кістці, які обчімкують із чатиння, а на галузках складають снопи, щоб краще висохли. Так складають 13 або 9 снопів, а останнім прикривають решту, наче шапкою, щоб захоронити від дощу. Таксамо складають збіжжя і наші верховинці.

В околицях Братислави, Святого Юра, Пезінку, Модри родиться виноград, з якого роблять гарне, здорове столове вино. Далеко більше займаються садівництвом, головню в тренчинських, звоненських, гончських, новгородських околицях. На Спіші плекають найбільше вишень.

Різьме господарство не може обійтися без плекання худоби: коней, волів, коров, овець, а все те словаки називають статком. Найбільше плекають овець, не лише задля

вовни, а радше задля молока та сира. Ліптовська бриндза славно на весь світ. Господарі, що мають більш пасовища, мають на них свої колиби, менші збирають свої череди разом і віддають їх під оліку одного пастуха (баца), який має помічників — валавів. Із ними і вівчарськими собаками (що звичайно мають на звання рік, щоб не сказлилися) переходить пастух у травні на полонини, а вертається з кінцем вересня.

У Кольбі пастуха, крім відділеного простору з ватрою та посудинами на молоко і бриндзу, є теж комора, в якій на полицях складають сир (оштяпки) і бриндзу, а в бочках жентицю. Там теж зберігають сіль для овець, вісяни паланці і т. і. Чотирогранна палиця, звана „ровашом“, це книжка, в якій пастух записує карбами, скільки овець від якого господаря взяв на пашу, скільки їх вояки пожегли, скільки „случечниця“ погубила і т. і. („Случечниця“, дочка сонця, погубляє віви за те, що їй нищать полівці цвіті).

Коли не гонять худоби і овець на нічну пашу, сідають звичайно при ватрі, грають на кобзі або сопілці, а молоді па-

**З ПОЛЬСЬКОГО ПЕКЛА  
У ЛЬВОВІ**

З довірочної сторони прийшли з краю просто жакливі-вісті про те, як там в останньому часі ляхи намагаються винищувати все українське майно та нечуваними погромами тероризують усе українське населення в розмірах, що переходять усяке людське поняття.

Наш інформатор пише:

5. XI. 1938. Від трьох днів маємо погром українських установ у Львові, організований польською академічною молоддю. Всі вістки про це в пресі заборонені, українська преса поконфіскована. І так 3. XI. зроблено напад на будинок Ревізійного Союзу. Каміньками і револьверними кулями повивано всі вікна. Підпалено гараж зі складом паперу. Рівночасно кільканадцять студентів з револьверами вдерлися до Статистичного Відділу, великими брилами каменів здемолювали бюро, а машини повикладли на вулицю, розбиваючи їх до щенту. А поліція не дала ніякої охорони, хоча знала, що у технічній відбудові демонстрацій не віче. Отак напасники після докінання свого діла знищили безкарно помаширували далі і напали на Українську Духовну Семінарію. Це була 2-га год і студенти були ще на викладах, але напасники після вибиття всіх шиб ускочили крізь вікна до середини, здемолювали цілковито все улаження, повикладли постіль, одяги і меблі на вулицю. І щойно після того, як напасники скінчили своє діло, надійшла поліція. Треба теж зазначити, що в Духовній Семінарії „католіцької“ польські студенти не завагалися розбити портрет св. Отця та викинути на вулицю.

А після того подвигу напасників вони розбилися на кілька груп і почали демолювати українські склепи.

Кільканадцять склепів Масло-союзу та Фортуні Нової впади першою жертвою. Здемолювано тут цілковито улаження склепу, повивано грубі виставили шиб, а дівчат, що заняті тут як продавачки, тяжко поранено, причім один з них розбили голошу, а другий зломали обидва,

кидаючи в них вагами, кільограмами та залізними штабами. Склеп „Вогні“ зі шкільними приборами напроти Академічної гімназії напасники обили в середині нафтою і підпалили, стероризувавши вперед продавачку револьверами, а опісля вискочили со склепу і засунули ролету, засуджуючи отак продавачку на те, що би була живцем спалена. Колиж вона врятувалася від певної смерті, то тільки тому, що останками сил піднесла спущені жалюзії і вибігла з моря полум'я на вулицю. Отак не минуло і пів години, як пожежа знищила всю крамницю, де шкода сягає понад 4,000 зл. А напасники пішли собі далі безкарно; поліція прийшла „списувати протокол“ аж тоді, коли вогонь докінчував нищити те, чого не встигли знищити напасники.

Того самого дня увечері велика кількість ляхських демонстрантів напала на Центросоюз та намагалася вдертися тут до середини. Та персонал Центросоюзу кинувся до самооборони і не допустив напасників до середини, причім, користаючи з каміння, що його демонстранти повкидали, вибиваючи вікна, урядовці Центросоюзу відповіли їм самим, підчас чого кілька демонстрантів були ранені. І знову щойно після наступу з'явилася поліція, яка перевела ревізію в Центросоюзі та арештувала кількох урядовців Центросоюзу за те, що вони посміли боронитися!

Отак аж десь коло 11 год. вночі покінчилися ляхські наступи на українські установи того пропаятного дня. Притім зазначаю, що всіх тих нападів доконали польські студенти політехніки, які мали точний план того, котрі українські установи мали бути ними нападнені. І кількакратно намагалися вони вдертися ще й до катедр св. Юра, але високі мурі і самооборона, організована при головнім вході, перешкодили їм у тому. А не арештовано з напасників того дня нікого, натомість між українськими студентами переведено масові арешти, забираючи більшість їх без найменшої причини в тюрму.

А 4. XI. відбулося в університеті всестудентське польське чіве, яке ухвалило продовжати протиукраїнські демонстрації у Львові аж до повного знищення українців (!). Отак вісті з університету залягмували всі українські установи, які, бачучи абсолютно байдужність поліції відносно того, щоб захистити безборонних українських громадян проти розбоїв со сторони ляхських громилів у білий день, взялися поквапно до організування самооборони, видиваючи відповідні барикади при брамах і входах до українських установ. Хоч поліція знала гаразд про ухвали польських студентів, хоч уже попереднього дня кілька українських установ знищено, то вона не скріпила сторожі ніде, лишаючи напр. в околиці університету — отже в однім з найбільш ляхськими демонстраціями загрозованих місць! — усього 4 (чотирьох) поліцаїв на його охорону. Тому 2-тисячна юрба польських студентів, що вийшла з віча, підсилена ще до того вуличним шумовинням, негайно ввійшла на вулицю Косцюшка, де знахотилася ціла низка українських установ, як ось Народна Гостиниця, Молода Громада, Новий Час і всі видавництва Тиктора, Масло-союзу, Центральний Кооперативний Банк і кооперативне Українське Народне Мистецтво, і кинулася до брам цих установ. Напасники намагалися вдертися сюди до середини, заснавши рівночасно будинки градом каменів та стрілів. На те наші установи відповіли тим самим камінням, причім завязалася боротьба тривала майже годину, а поліція не з'являлася! Колиж напасники перекорналися, що до середини вони вдертися не зможуть, то вони почали втікати, лишаючи за собою страшне спустошення: понищені великі дороги вивиски в усіх крамницях, повивані від тяжких каменів родини та щонайменше 500 вибитих шиб. І знову, як у кожнім таким випадку, з'явилася поліція аж після всього, і то з пожежною сторожею (з сикавками), але не на те, з'явилася вона, щоб захопити демонстрантів, а на те, щоб перевести основну ревізію в усіх українських установах, що були нападнені, та вирішувати не лише персонал тих установ, але навіть гостей, яких цей татарський напад припадом захопив у бюрох. Отак з вулиці

гороху, а тоді кинулися на нього гайдуки та звязали шнуром. Однечасно зараз шнур тріскав і Яносік ними побив гайдуків і вояків. Щойно, як із запічка стара баба сказала, щоб перетяли йому пояс, а в ньому цю „сильну жму“, яка чинила його непереможним, тоді вже його легко схопили. Держали Яносіка у літвовській в'язниці „Враново“, потім у Лікаві, тортуваний на слідстві, вкінці засудили на смерть і повісили за ребро. Жив ще три дні. Третього дня мало прийти помилування від цисаря, та як почув це сказав лише: „Коли ви мене спекли, то вже і їдьте“ і вмер. Нарід співає про Яносікову шибеницю.

Коби був хто та сказав те мені, що я буду тут вистіти на нія. Я був би дав її помажувати, Сріблом-золотом пожирувати; А со споду всюдні таларями, А горою тільки дукатами, Мармурова скеля з середини, Там, де моя голова спочине.

Згідно із судовими актами, Яносік загинув 1713 року. Із народних переказів дістається Яносік до словацької літератури. Найбільшим твором є Івана Боти „Яносікова смерть“, оповіджена вірно на основі народних переказів.

(Дальше буде).

**ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО  
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО  
НАРОДНОГО СОЮЗУ.**

Косцюшка забрано після нападу три лівні вантажні авта українських службовців і відвезено їх до поліційних арештів. І треба додати, що діло знищення, започатковане ляхською молоддю, ляхська поліція докінчила так основно, що українські установи після поліційної ревізії є такі зруйновані, що праця в них цілковито неможлива! А в той час, як поліція переводила арештування на вул. Косцюшка, польські студенти пішли собі безкарно улажувати погроми на дальші українські установи. В ринку напали вони на Народний Торговлю, повивали тут усі шиб та намагалися вдертися до крамниці з товарами. А коли це їм не вдалося, вони завернулися со страшним імпетом до будинку Просвіти (теж у ринку) та почали висаджувати тут велику старовинну браму, намагаючись дістатися до середини. З тою ціллю вони й видомали дилішель із селянського воза, що стояв на ринку, та стали виважувати ним ворота, тоді, як інша частина демонстрантів намагалася при допомозі драбин дістатися на поверх. Отак знову лише завдяки організованій самообороні урядовців Просвіти та принагідних гостей удалось недопустити напасників до середини і таким чином урятувати українські установи від цілковитого здемолювання.

А поліція не тільки що не розганяла напасників, а навпаки, навіть помагала польським студентам у виважуванні брами Просвіти. А коли наразі добилася тут до середини, то побила тяжко сторожа, Просвіти та директора друкарні, п. Костика.

З напасників же знову не арештовано нікого, і вони пішли собі на дальший розбій, нападаючи без винятку на кожну українську установу, чи крамницю, яку стрінули їм надорозі.

Отже вибили вікна у Дністрів, тов. Зоря, Домі Українських Інвалідів, і здемолювали цілковито крамницю з лікарським приладдям фірми Маяк при вул. Руській та кілька крамниць Фортуні Нової. Притім треба сказати, що при нападах на крамниці не обійшлося без кривавих жертв со сторони крамничного персоналу або навіть привняних гостей, бо ляхські студенти нападають зправила з револьверами й петардами. Отак підчас нападу на крамницю Масло-союзу при вул. Сапіги кинено петарду, яка ранила кількох гостей, а службовців кількох важко залізними ломами. А рівночасно зранили двох молодих людей, що стали в обороні нападеної дівчини, револьверними стрілами: одного в голову, а другого в груди.

Всі вони борються тепер у Львові. Свідчить про це ще й те, що польські студенти складають на своїх вічах прилюдну присягу, що убує митрополита Шептицького, що битимуть кожного, хто поважатиметься на вулиці говорити по українськи, а далі:

Нищитимуть усі склепи, які поважатимуться виставити українську вишивку, будуть бити дітей, які поважатимуться іти до у-думку автора, дуже важна, бо української школи, знищать усі власне жиди контролюють доведення Рідної Школи, а до великої міри всі малярські відповідальності за те все не іде, чи то часописами, чи то сміє їх потягнути ніхто.

І що це не такі собі голо-у своїх руках капітал, тор-словні погрози, цього дока-говолю і промисла, не говорячи зом хай буде ще й те, що в вже про банки. Сподіваймося, університеті ляхські студенти що автор, протестувавши нападають на наших з ножами дальше ці питання, перекона-

і ломаками. Отак напр. сту-дент прав І. Лисак був нападе-ний на коридорі університету без найменшої причини, при-чім йому залізним колом ро-били голову так, що наступи-ло майже смертельне скрива-лення.

А до арештованих нема ні-кого доступу. Не можна було до-сі навіть довідатися, скіль-ки арештованих є в дійсності та де вони приміщені. Є чутки, що багато вивезено со Льво-ва, а ранених приміщено у ви-ськовому шпиталі на те, щоб не було змоги навідатися до них. Та начислюють до 200 арештованих, 14 тяжко, а кіль-кадесять легше ранених, а ма-теріяльні шкоди обчислюють на суму понад 100,000 злотих.

Стільки наш інформатор, А що ті погроми, готовлені те-пер ляхами українським насе-ленню Львова, це свідомий на-ступ з їх сторони і добре та заздалегідь організований, на це доказом польська відозва до ляхських академіків, прого-лошена ними на днях, а якої дослідний переклад подає чи-тачам „Свободи“ рівночасно.

Д-р Остап Гриняй.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ЗА МАДЯРІВ

Рим, у листопаді 1938.

Дехто думав би, що після остаточного устійнення гра-ниць, тимбільше по обсажден-ні мадьярами в Відні призначі-ім територій перестав також і нагінка на нас у пресі деяких неприяних нам країв. У дій-сності мусимо, на жаль, відмі-тити цілком протилежне яви-ще.

Пропаганда проти Карпат-ської України, проти її уряду, проти поодиноких осіб підлі-мається щораз сильніше, особ-ливо серед мадьярів, які, опи-раючися на підтримку ім за-прияних держав, знову пруть всією силою до того, щоб змінити віденське рішен-ня в їх користь, головню шо-до Підкарпаття. У цій пропа-гандній роботі підпомагає Мадьярщину дальше дуже сильно також, італійська пре-са, яка, повиславши тепер скрізь своїх кореспондентів, але розуміється лише по ма-дьярській стороні, розписує-ся подрбно про всі події під-час окупації мадьярськими вій-ськами призначених їм тери-торій.

Так поїхав навіть і началь-ний редактор римського „Іта-ліана“, Гайда, до Будапешту і, як можна було сподіватися, з „нестриманою симпатією“ до нас, доливає ще й свій „сос“, щоб спекти печено для мадья-рів.

Пісенська стара й утерта: мо-вляв, Карпатська Україна не знає як себе назвати; і ось кореспондент витягає звідкі-лясь навіть назву „Карпатія боскоза“, себто лісисто Карпа-тія, та пише, що вона природ-но тягнута до Мадьярщини і через те багато „рутенів“, що залишилися по той бік грани-ці, дивляться з тугою і з не-спокоєм на людей, що переї-шли сюди.

Та вже у другій статті з Бу-дапешту бачимо поступ. Ав-тор стверджує, що Мадьярщи-на тепер матиме багато питань до вирішення, головню пита-ня соціальне, аграрна рефор-ма, ну і розуміється питання жидівське, причому він ствер-джує, що приріст цього еле-менту, головню з Підкарпат-появляється виставити украї-нську вишивку, будуть бити дітей, які поважатимуться іти до у-думку автора, дуже важна, бо української школи, знищать усі власне жиди контролюють доведення Рідної Школи, а до великої міри всі малярські відповідальності за те все не іде, чи то часописами, чи то сміє їх потягнути ніхто.

І що це не такі собі голо-у своїх руках капітал, тор-словні погрози, цього дока-говолю і промисла, не говорячи зом хай буде ще й те, що в вже про банки. Сподіваймося, університеті ляхські студенти що автор, протестувавши нападають на наших з ножами дальше ці питання, перекона-

Всі вони борються тепер у Львові. Свідчить про це ще й те, що польські студенти складають на своїх вічах прилюдну присягу, що убує митрополита Шептицького, що битимуть кожного, хто поважатиметься на вулиці говорити по українськи, а далі:

Нищитимуть усі склепи, які поважатимуться виставити українську вишивку, будуть бити дітей, які поважатимуться іти до у-думку автора, дуже важна, бо української школи, знищать усі власне жиди контролюють доведення Рідної Школи, а до великої міри всі малярські відповідальності за те все не іде, чи то часописами, чи то сміє їх потягнути ніхто.

І що це не такі собі голо-у своїх руках капітал, тор-словні погрози, цього дока-говолю і промисла, не говорячи зом хай буде ще й те, що в вже про банки. Сподіваймося, університеті ляхські студенти що автор, протестувавши нападають на наших з ножами дальше ці питання, перекона-



ється, що всі ті „рутені“, „русі“ „субкарпаті“ тощо такі не маляри, та що всі ті делегації організовані тепер Фенциком і спілкою, про що розуміється реферують дописи з Будапешту, замовлені за юдин гріш, який Мадярщина могла б теж краще вжити для реорганізації своєї країни.

Таких цвіточків журналістичного мистецтва можна б ще більше подибати, а нам здається, що не личить фашистській пресі перекручувати дійсний стан річей у такий спосіб. У той сам час, коли Італія і тимчасові фашисти стали на чолі боротьби з поширюванням фальшивих вісток у пресі.

Зате мило вражає нас, що католицька Італійська преса, на чолі з „Оссерваторе Романо“, заняла далеко об'єктивніше становище щодо нашого питання. І так згаданий католицький щоденник, обговорюючи віденське рішення, каже, що на підставі даних з Будапешту, в Ужгороді є 4,000 мадярів, 8,000 чехів, 6,000 українців, 5,000 жидів, у Мукачеві: 5,000 мадярів, 6,000 українців, 8,000 жидів і 2,000 чехів; а в Берегові 9,000 мадярів, 2,000 чехів, 3,000 жидів і 2,000 українців, отже виходить, з тієї статистики, що мадяри мають більшість лише в Берегові.

Також ватиканський двотижневик „Расенія інтернаціонале“ у числі з 25. жовтня ц. р. привичує дві сторінки виключно нашому питанню, передруковуючи кілька статей. Перша з італійського щоденника „Іль Телеграфо“ з Ліворна, неприхильна для нас під заголовком „Хто такі рутені“, друга знаменита стаття швейцарського журналіста П. Е. Брікетта, що появилася в першій числі „Реві де Прометей“ під заголовком „Україна і СССР“, і вкінці вже нам відома стаття Е. Іскабата під заголовком „Карпатська Україна“, про яку я вже інформовав наших читачів. Є там також відбита географічна карта з часопису „Італія“, де в поясненні називають нас навіть — циганами.

— (Діло, 19. листопада 1938).  
Н. С. С.

## ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

П. Б., Потукет, Р. Ай., і Ю. Л., Нюкеса, Па. — Присилаєте дописи про місцеві забави і збори на тих забавах, котрі Ви вислали кудиінде. Нічого проти цього не маємо, бо організації, куди Ви переслали гроші, тішаються пошаною і довірям. Та йде про те, що якась місцева забавка це відносно така мала суспільна подія, що не потрібно, щоб про неї писали аж кілька українських часописів. Вистарчить, як напише про це той, до якого Ви вислали гроші.

М. Ф., Блекстон, Масс. — Про відкриття Українських Народних Домів, що знаходяться під зарядом українських національних товариств, ми все поміщуємо дописи. Не бачимо причин, чому ми не помістили допису про відкриття Вашого У. Н. Дому.

С. Вовк, Порт Кольборн, Онт., Канада. — Точна адреса закарпатської „Нової Свободи“, відколи вона перенеслася до Хусту, нам теж невідома. Та нам здається, що вистарчить написати „Редакція Нової Свободи в Хусті, Карпатська Україна, Чехословаччина“, а її там певно знайдуть.



## РАДІОВІ ПРОГРАМИ

### УКРАЇНСЬКЕ БОГОСЛУЖЕННЯ НА РАДІО.

Українське богослуження буде передавати на радіо станції W-L-B-X, з невідомою, від 10-11 годин рані, з Ютими, Нью Йорк. Комітет.

## • 3 ДНЯ •

### ЯК ТВОРИТЬСЯ ОРГАНІЗАЦІЯ.

Секретар хліборобства, Генрі Валас, сказав раз при одній нагоді, в який спосіб він творив свій департамент хліборобства. Цей департамент, як відомо, тепер відіграє дуже важну роль в економічному житті Америки. Бо американське хліборобство нині є цілком охоплене законами. Фармери нині distant згори на значену площу під посів. Та кож уряд говорить їм, скільки та які звірта вони повинні готувати. Взаємину за те уряд дає нагороди фермерам за непоцієні площі, а також обіцяє вдержати на певній висоті фермерські продукти.

Про творення цього департаменту Валас сказав: „Першою річчю було здібати людей, яким я міг би вірити. Далішим кроком було поклати під ними основи для організації. Що було найпотрібніше, це підібрати таких людей, які з черги змілили далі підбирати людей на важні становища. В ніякій великій організації, яка стає на якийсь пошків невідомий шлях, не є можливим підібрати на кожне становище найкращих людей відразу, з першої руки. Треба все сподіватися пересунути. Треба наперед знайти таких людей, до яких ви маєте довіря, і тоді дати їм волю; хай вони з черги знайдуть людей, до яких вони мають довіря, і також хай дадуть їм волю. І так далі, до кінця“.

### ЩО ЗНАЧИТЬ „ДОВІРЯ“.

Без довіря в організації життя не може розвиватися. Це зрозуміле. Та, з другого боку, що під „довірям“ треба розуміти та як те „довіря“ здобути?

В приватнім житті довіря вимагає, щоб хтось не обікрав свого приятеля, не ошукав його, не зрадив, не обмовив, не опустив у тяжких хвиликах і т. п. Але в організаційнім житті слово „довіря“ охоплює ще інші справи. Воно охоплює певні ідеї, переконання, плани, погляди на суспільне життя і т. п. Секретар Валас, заки президент назначив його секретарем, мусів точно виявити свій погляд на хліборобство і мусів перед президентом виявити, які він думав впроваджувати міри, щоб рятувати американське хліборобство. З черги Валас для своїх економічно-суспільних поглядів добирає собі співробітників; підшукував таких людей, які дивилися на американське хліборобські справи так,

## ЗАПРОШЕННЯ!

Отсим маємо честь запросити всі українські Братства, Товариства, відділи ОДВУ, Укр. Черв. Хрест, Молодечі, Горожанські Клуби стейту Конетикот, щоби прибули на

### РІЧНИЙ ЗІЗД СТЕЙТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

на якому буде промовляти д-р Л. Мишуга, котрий був делегатом від У. Н. С. коли творилась Карпатська Україна. Цей Зізид відбудеться ДНЯ 26. ГРУДНЯ (а не так, як є подано на відозвах) в Церковній Гали при 127 Парк уліця в Нью Гейвен, Конн.

Зізид розпочинється точно в годині 10. рано.

На цей Зізид просимо всі вище згадані українські організації стейту Конетикот, щоби були ласкаві вибрати на своїх зборах делегатів і виїзних делегатів, які своєю участю в нарадах спричиняться для добра українського народу. Також просимо поодиноких сідомих українців і українку, щоби прибули на цей Зізид і як одиниці вписалися до Стейтної Організації. Просимо всі організації, щоби крім вкладки до Ст. Орг. ухвалили якусь суму на піддержку Карпатської України, бо всі ми знаємо, чим вона є для нас. На Зізиді буде вибір уряду на 1939 рік. 287,97

Екзекутива Стейтної Організації стейту Конн.

як він сам; які вірили у ті самі міри, що й він. А передівім він дивився за такими людьми, в яких ті економічні переконання булиб тревали, людьми, які передумалиб усе як слід та які на шляху сповнювання його планів не „зрадилиб“ його.

### ОСОБИСТА ЛЬОЯЛЬНІСТЬ.

Якби секретар Валас добрав собі співробітників тільки на основі чарів своєї власної особи; якби він шукав лише таких осіб, які були привязані до його особи, а не до його переконань, то він був би нічого путнього не збудував. Бо найпідлішим і найкрухішим матеріалом у всякій організаційній будові, до державної організації включно, є це, коли хтось будувє ту організацію на „особистій льоальності“.

Тому обов'язком усіх відповідальних осіб, котрі беруться будувати якусь організаційну будівлю, є добре дивитися, на яких фундаментах вони її закладають. Вони мусять мати перед собою ясні погляди, ясні візії будучности, і в імі тих візій вимагати льоальності від підчинених, а не в імі чогось іншого, чогось особистого.

### „ДАТИ ВОЛЮ“.

А що думав секретар Валас, коли говорив „дати їм волю“? Тим він висказав, що кожна організація не є побудована на одній людині, але на збірнім умові і фізичним зусиллі багатьох осіб. Чим вищий провідник, тим більшими й важнішими справами він повинен займатися, залишаючи дрібнички меншим „провідникам“. Ті, з черги, знову залишають собі важніші речі, а ще дрібніші лишають іще меншим провідникам. І так аж до самого споду.

Коли провідник хоче бабратися в дрібничках, то він розплинеться і розгубиться у справах великих. Правда, трапляються такі геніяльні провід-

ники, які знають і про найменші подробиці, але таких геніяльних людей відносно мало. Тому дрібні речі вони лишають меншим провідникам, щоб не вбивати в них ініціативи і щоб розвивати почуття відповідальности.

### ВКЛАД ПОДИНОКИХ ЛЮДЕЙ.

Бо, давши поодиноким людям волю, організація користується їм, що вона кожену одиницю в організації використовує. Маючи певний круг ділення, кожна особа заставляється над різними справами, думає, проявляє ініціативу і вкладає щось корисне до загального добра. Коли якийсь найвищий провід хоче накинати всім, аж до самого споду, точні інструкції, що робити навіть у найменших дрібничках, то такий провід зробить цілу організацію штивною. Кожний підрядний провідник, а також кожний член такої штивної організації не буде сам думати, бо всеодно його думання не знайде ніякого практичного примінення. Він чекатиме на точні прикази згори. А через те одні люди вгорі будуть занадто напружуватися у своїх провідних розпорядках, а інші, внизу, будуть цілком умовою нидіти; а вся потенціальна енергія, що міститься в кожному окремій чоловіці, пропадатиме марно.

Французький філософ Моруа, пишучи про англійців, сказав, що хоч вони планують речі далеко наперед, то все таки вони ті речі, що мають статися в будучности, не занадто виразно означають; а то тому, щоб залишити вільне поле для генія тих провідників, що колись наступлять. Якби вони все точно заздалегідь означували, то через те зробилиб життя штивним і автоматичним. А цього вони не хочуть.

Французький філософ Моруа, пишучи про англійців, сказав, що хоч вони планують речі далеко наперед, то все таки вони ті речі, що мають статися в будучности, не занадто виразно означають; а то тому, щоб залишити вільне поле для генія тих провідників, що колись наступлять. Якби вони все точно заздалегідь означували, то через те зробилиб життя штивним і автоматичним. А цього вони не хочуть.

### ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

Збірка одягу для Карпатської України.

Український Центральний Комітет цього міста, на якого чолі стоїть парох української католицької церкви, о. Володимир Лотович, постановив збирати річі для Карпатської України, як одніня, ціле або частини його, як черевки, капелюхи, шапки, тощо, для висилки їх і розділу даром на Закарпатті. Ці річі відбирається кожного дня від полудня в домі сестер коло церкви на розі вулиць Грін і Сусекс.

Комітет підніс теж думку віднести до місцевих бізнесменів з проською зорганізувати висилку на Закарпаття засобів живности, м'ясних і молочних консерв. Бізнесмени вже відкликнулися на цей заклики і скликав в цій справі наради на понеділок, 12. грудня, 8. година вечором, до У. Н. Дому, 181-183 Фліт Ст., Джерзі Сіті.

## З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ІОНГСТАВН, О.

Висліди організаційних зборів.

В суботу, 13 листопада, відбулися в Народнім Домі у Іонгставні, при вул. Рейон, організаційні збори таких відділів У. Н. С.: 119, 140 218, 230, 274 і 348. На збори, крім членів і урядників згаданих відділів, прибули: гол. секретар У. Н. С. п. Дмитро Галич, гол. контролор п. О. Е. Малицький з Клівленду й організатор клівлендської округи, п. В. Загаєвич.

Організатор В. Загаєвич пояснив присутнім відділовим урядникам і всім тим союзовцям, що хотілиб організувати членів до У. Н. Союзу, ті користі, які приносить своїм членам Союз, а також ті перешкоди, які стоять на шляху до організування молодих членів. Передівім треба говорити членам, вияснювати п. Загаєвич, що У. Н. Союз дає про своїх членів не лише матеріально, але й духово. Якби не У. Н. Союз, то по нас тут вже може і слід загинув. Все те, що зроблено тут в Америці для Рідного Краю, зробили в першій мірі союзовці. Це вони є піоніри українського громадського життя і поміч Рідному Краєві в його визвольних змаганнях. Тому до У. Н. С. є такий дорогий своїм членам. Вони дивляться на нього не лише як на грошеву скарбницю, але й духову.

В год. 7-мий п. Т. Періг, предс. 230 від. У. Н. С., офіційно відкрив короткою промовою збори і поклав на секретарів зборів п. Сильчака, з від. 274, і п. Гармича, з від. 230. Першим бесідником був гол. контролор адв. О. Малицький з Клівленду котрий у своїй промові взивав присутніх до завзятої боротьби з ворогами У. Н. Союзу, зазначаючи, що ніхто не є в силі захистити довірям союзовців до своєї організації. Після цього він перебрав даліше провадження зборів і попросив до слова гол. секретаря, п. Галича. У своїй півторогодинній промові п. Галич з'ясував цілий перебіг праці У. Н. Союзу, від початку до нинішнього дня. Передівім він вияснив присутнім, як вони сами собі шкодять, коли замісць збільшувати своє членство (крім новозаснованого 348 від.) траять на членах. Він висказав надію, що відтепер місцеві відділи зрушаться до життя і зачнуть на широку скалю організувати членство.

Палкі і сердечні промови виголосили також: о. Забава, місцевий парох укр. гр.-кат. церкви, о. Мусійчук, місцевий парох укр. прав. церкви, і п. Ткачшин, який заявив, що лише старі союзовці винувають за те, що молодь держиться осторонь від У. Н. Союзу. Привіт від союзовців в Ембриджу зложив привияний секретар 276 відділу У. Н. С., п. Фук. Він висказав надію що між нами не буде ні одного українця, який не належав би до У. Н. Союзу. Забирали також слово пані Періг, молодий адвокат І. Гринько, пані Сильчак, І. Павловський, п. Дубас і інші. П. Галич урочисто дякував присутнім вичерпним додатковим поясненям на різні справи. При тій нагоді просимо українські установаи з Іонгставну й околиці здержатися від різних підприємств на 12. лютого 1939, бо тоді відбудеться Союзове Свято.

Петро Сильчак, Іван Гармич, секретарі зборів.

### Добрий чоловік.

— Ти певно знаєш добре ашого директора.

— Так, дуже добра людина. Сам нічого не робить, щоби тільки інші мали роботу.

НОВА УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМА

**"Marusia"**  
Based on the Ukrainian Folk Drama  
"Oy Ne Khody Hryciy No Vecherny" by M. STARYTSKY

Choral and Vocal Music Arranged and Directed by the World Famous Ukrainian Composer Dr. Alexander Koshets

**„МАРУСЯ“**

випродкувана на підставі песи М. Старицького  
„ОЙ, НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, НА ВЕЧЕРНИЦІ“

ВИСВІТЛЮЄТЬСЯ  
10, 11, 12, 13 і 14 ГРУДНЯ 1938  
(DECEMBER 10, 11, 12, 13 & 14, 1938)

В ТЕАТРІ „МІАМІ“  
на 6. Евеню та 46. вул., Нью Йорк.  
Вистави від 11. рано до 11. вечором.

NEWARK, N. J., буде висвітлюватися 15, 16, 17 і 18 грудня (DEC. 1938) в LITTLE THEATRE, BROAD STREET, near CENTRAL AVE. Початок у 1. годині попол.

PHILADELPHIA, PA., буде висвітлюватися 20, 21 і 22 грудня (DEC. 1938), в CINEMA ART THEATRE, 6th & POPLAR STREETS. Початок у 2. годині пополудні.

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ГРОМАДЯНСТВУ МІСТА НЬО ЙОРКУ  
І ОКОЛИЦЬ, що молодь, яка є в уряді Українсько-Американського Виставового Товариства, в порозумінню з іншими молодечими клубами, рішила улаштувати підприємство, з якого дохід буде призначений на нашу участь у Світовій Виставі в Нью Йорку. Згадане підприємство — БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 29. СІЧНЯ (JANUARY 29, 1939)  
В МАНГЕТЕН ПЛАЗА, НА 4-ТІЙ ВУЛ. В НЬО ЙОРКУ.  
Тому просимо всі організації і товариства здержатися від улаштування підприємств у цей день. — Комітет.

**УКРАЇНСЬКА НІЧ**

ПРИВІЮ СІТОВОЇ ВИСТАВИ  
під проводом Т. ОЛЬШАНСЬКОГО

— відбудеться —  
В МАНГЕТЕН СЕНТЕР, 34 ВУЛИЦІ І 8 ЕВЕНЯ.  
У виступі будуть представлені українські танці від часів княжчії аж до нинішніх.

Прощу рівног голоситися до школи танців.  
Т. Ольшанського,  
1658 BROADWAY, COR. 52nd STREET. STUDIO 614  
Tel. COL. 5-9427.

**BATES & ANDERSON**  
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ  
HUDSON, N. Y. ТЕЛЕФОН: 172  
Католицький асистент

**ЗАВЖДИ**

Найкраща услуга вимагає в кожній дрібниці особистої уваги. Таким чином ніякої подробиці не переочиниться і не зацдається.

Ще від 1900 року гаслом цієї фірми є: дати кожній родині особисту увагу й заінтересування — завжди.

**STEPHEN J. JEWUSIAK & SON**  
FUNERAL DIRECTORS  
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne  
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

**ШИФКАРТИ**

на найбільшій та найкоршій кораблі на всі прогулянки і то до всіх країв. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — паспорт, візи, пермити, афідевіти, петити, і тому наші пасажери не мають клопотів в дорозі.

ДОЛІРИ посілаємо до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на останній пошті під повною гарантією. ПОМАГАЄМО негальним легалізуватися відповідно до нових законів. ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обов'язкових законів в краю. Контракти, повноваження, акти даровизни, довжні скріпки і всі інші документи. Продаємо ДОМИ та різні бізнеси по дуже приступних цінах. Голоситься у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА по сомні поради та ретельну обслугову.

**S. KOWBASNIUK**  
277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.



По хвилині надуми він рішуче і відповів: «Дуже добре. Годжуся на твою пропозицію». Та фактично його підступний мозок не згодився зрезигнувати зо шмарагдів за ціну Марії. Ні, він миттю придумав голові плян, на основі якого зміг би задержати одно і друге. Вчувши його відповідь, на серце Марії ляг спокій і ледяний холод.